УДК 639(477.83/.86):0.61

Проців О.Р.

Вплив рішень міжнародного мисливського конгресу у Відні 1910 року на формування мисливського законодавства Європи

Анотація

У даній статті розглядається організація Міжнародного мисливського конгресу, який відбувся у 1910 році у Відні. Галичина як окрема адміністративна одиниця Австро-Угорської імперії брала участь у роботі конгресу. Висвітлюється вплив роботи конгресу на правове регулювання мисливського господарства у країнах Австро-Угорської імперії та Галичини, зокрема.

Ключові слова: Галичина, мисливство, полювання, законодавство.

Процив О.Р. Влияние Международного охотничьего конгресса в Вене 1910 года на формирование охотничьего законодательства Европы

Protsiv O.R.

Influence of Vienna International Hunting Congress,1910 on the formation of hunting laws in Europe

Annotation

At this article it’s considered the organization of International Hunting Congress which took place in 1910,Vienna. Galicia was the separate administrative unit of Austro-Hungarian Empire, and it took part at the work of Congress. It’s explained the influence of congress work on law regulation of hunting economy in the countries of Austro-Hungarian Empire and Galicia in particular.

Key words: Galicia, hunting, shooting, laws.

В данной статье рассматривается организация Международного охотничьего конгресса, который состоялся в Вене в 1910 году. Галичина участвовала в работе конгресса как отдельная административная единица Австро-Венгерской империи. Освещается вопрос влияния работы конгресса на правовое регулирование охотничьего хозяйства в странах Австро-Венгерской империи и в часности, Галичины**.**

Ключевые слова: Галичина, охота, законодательство, охотничье хозяйство.

Дана проблематика широко висвітлювалась у працях наступних авторів: С. Крогульського, С. Лобося, Ю. Ейсмонда, Ф. Рожинського та Е. Шехтеля, а також у журналах «Łowiec» («Мисливець»), який виходив у Львові як друкований орган Галицького мисливського товариства з 10 січня 1878 року, а також у журналі «Łowiec Polski» («Мисливець польський»), що виходив у Варшаві як орган цісарського товариства правильного полювання Польщі з 1899 року.

Метою даної статті є висвітлення роботи міжнародного мисливського конгресу та його вплив на мисливсько-господарське законодавство країн Європи.

У 1910 році у Відні була організована перша міжнародна мисливська виставка, де була представлена і Галичина. Поряд із організацією мисливської виставки був організований мисливський конгрес. Перший міжнародний мисливський конгрес був організований у 1907 році у Парижі французькою громадською мисливською організацією «Saint Hubert Club de France”. Як описував діяльність мисливського конгресу «Ловець», то у ньому взяла участь тодішня наукова, економічна, господарська еліта.

Керівництво конгресом взяв на себе князь Фредерик, а допомагали йому міністри або керівники департаментів міністерства сільського господарства Австрії так Франції. Робота на конгресі була організована таким чином, що учасники конгресу були поділені на групи, а саме: значення мисливства в економіці держави; мисливська статистика; пломбування добутої дичини; торгівля хутром; стандартизація мисливської зброї; інфекційні захворювання дичини; акліматизація муфлонів.

Мисливською статистикою займались др. Форхер з Відня і Лессе з Парижа, які наголошували на тому, щоб законодавчо врегулювати статистичні дані по мисливству. Вони вказували, що не слід діяти за сильно вкоріненими принципами: «Бог знає скільки народилось і скільки треба відстріляти», бо мисливство далі не буде розвиватись.

Щодо вирощування пушнини виступив др. Кнауер, який подав наступні пропозиції: уряди всіх країн повинні уніфікувати мисливське законодавство, бо: в одній країні уряд повністю забороняє добування певного виду хутрової мисливської дичини, а у сусідній країні на неї можна без будь яких обмежень полювати; мисливські закони повинні бути суворі до порушників правил полювання; пропаганда охорони природи повинна йти вже від шкільної парти.

Доповідачами зверталась увага на те, що для економічного піднесення мисливства владі та мисливським товариствам потрібно вживати наступні заходи: проводити широку роз'яснювальну роботу про диких тварин; організувати гуртову закупівлю для споживачів мисливської продукції; організувати роботу холодильних камер для зберігання дичини; знизити тариф на перевезення продукції з дичини; організувати належну торгівлю дичиною на базарах; спростити контроль над продажем дичини в спосіб, який би не створював незручності споживачам.

У частині виготовлення зброї та набоїв відзначалось, що необхідно встановлювати обов'язкові стандарти для всіх країн у цій галузі. Зверталась увага, що у Франції номер дробу не відповідає іншим країнам. Така ж ситуація була і в Англії, де дріб випускався взагалі із незрозумілою нумерацією. Невідповідність у зброї та боєприпасах призводила до непорозумінь під час полювань та псуванні зброї.

Для запобігання непорозумінь було прийнято рішення про дотримання німецького стандарту при відливанні дробинок; у мішечках, в яких продається дріб, слід повідомляти наступні дані – номер дробу, середній діаметр дробу у міліметрах, якість дробу (м'який, твердий), вага однієї дробини [1].

Іншою темою, яку розглядали на мисливському конгресі, була також справа інфекційних захворювань тварин. З цього приводу зробив доповідь професор природничого музею у Парижі п. Троусера, який повідомив про епізоотію серни у Штирії. Але на думку доповідача цій проблемі можна було

б запобігти, якби мисливський персонал був ознайомлений з методами боротьби із захворюванням тварин, але найефективнішу боротьбу з епізоотіями можна вести, коли ветеринарний нагляд проводить професійний ветлікар. Також для ефективної боротьби з епізоотіями, на думку пана Троусера, потрібно було б розробити інструкції по боротьбі з епізоотіями диких тварин.

У справі акліматизації мисливських тварин, і зокрема: муфлона, виступив пан Денис. У своїй доповіді він звернув увагу на той факт, що розвиток сільського, лісового господарства, туризму та й взагалі розвиток економіки призводить до знищення багатьох видів мисливських тварин. У таких локальних місцевостях, де швидко розвивається промисловість, не затримується жодна мисливська тварина. Одним із дієвих заходів для запобігання міграції мисливських тварин на таких територіях є організація вольєрів особливо для грубої дичини, яка в першу чергу від цього страждає. Іншим способом попередження міграції тварин з густо заселених територій є відлов та переселення мисливських тварин в місця, де вони на волі будуть добре почуватись.

Секцією правового регулювання мисливства на конгресі керував доктор Густав Мархет, бувший міністр освіти Австрії, у її склад входили Є. Бендер секретар міністерства сільського господарства Австрії, адвокати. У своїй роботі секція прийшла до висновку, що правове регулювання мисливства відзначалось тим, що у всіх країнах відбуваються конфлікти між мисливцями та власниками права полювання і найчастіше ці конфлікти виникають між власниками права полювання та місцевим населенням даної гміни. У сфері мисливства відбуваються суспільні, а також партійні конфлікти. У звіті комісії відзначалось, що при правовому регулюванні мисливства необхідно враховувати інтереси всіх сторін.

Піднімалась проблема охорони перелітних птахів, а головним чином перепілок, вальдшнепів, диких качок і гусей. Керівник клубу Святого Губерта з Парижа граф Ю. Кларі відзначав, що ці перелітні змучені

перельотом птахи, коли прилітають на Французьке побережжя, падають на землю цілими зграями і стають у цей час здобиччю диких інстинктів людей, які влаштовують змагання, хто скільки добув знесилених тварин.

У цьому контексті на конгресі було прийняте рішення про те, щоб в усіх державах, а головним чином, на території яких пролягають шляхи міграції пернатих, заборонити на час перельоту полювання на перепілок, торгівлі нею. Стосовно вальдшнепа було прийнято рішення, щоб термін полювання на вальдшнепа у тих державах, де він починається 2 лютого, був безумовно відмінений.

Для правового врегулювання проблеми із перелітними птахами графом Кларі було запропоновано запровадження міжнародної конвенції, яка б охороняла перелітних мисливських птахів і вимагала повної заборони вживання сіток та капканів, а також полювання в будь-який спосіб у час висиджування яєць як на воді, так і на суші. Також було запропоновано включити до конвенції заборону відстрілу перелітних птахів з мисливських дробових гармат. Для цього потрібно було добитись, щоб всі країни взагалі заборонили продаж мисливської зброї більше 4-го калібру. Іншою проблемою регулювання, яка мала міждержавне значення, була охорона морських птахів, і в цьому питанні конгрес прийняв наступну резолюцію: видавати дозволи на право вибирання яєць морських птахів лише у такій кількості, щоб не перешкоджали росту чисельності популяції птахів; при виловлюванні морських птахів заборонити використання сітки та капканів.

Для подальшого вдосконалення міждержавних правових стосунків по охороні морських птахів на конгресі була організована комісія, метою якої було дослідження для встановлення міжнародних норм добування морських птахів та складання проекту міжнародної конвенції по охороні морських птахів [2].

На конгресі майже всі промовці відзначали, що положення врегулювання мисливства у жодній із країн Австро-Угорської імперії не відповідають сучасним вимогам, а в багатьох країнах мисливське

законодавство взагалі вороже наставлено до самого мисливства. Відзначалось, що полювання стоїть на межі конфліктів між власниками земельних ділянок та власниками права полювання які доглядають за дичиною –«Демократичний дух часу старається забезпечити всім громадянам якнайбільшу свободу і якнайбільшу свободу щодо оборони своїх інтересів. З іншої сторони в однаковій мірі ефективне ведення сільського, лісового, або мисливського господарства на малих територіях, які є у власності декількох власників, не сприяє їх раціональному веденню. Інтереси великих та малих власників полювання завжди суперечливі і утворювали твердий горіх для його вирішення» [3].

Типові конфлікти інтересів у мисливстві в рамках цивільного права подавав Генріх Гердтль – віденський адвокат, який окреслив два різні погляди на правове регулювання мисливства, а саме:

1.Право виконання полювання не може бути пов’язане із правом власності; в той же час обмеження права полювання повинно бути врегульоване відповідно до суспільно–політичної природи держави, яка б врегульовувала інтереси всіх суспільних груп.

2.Право привласнення дичини на мисливських угіддях належить його власнику від часу, коли тварина зайшла на його територію.

Як бачимо в цих правових поглядах чи не вперше в Європі були сформульовані два різні погляди на власність дичини. У першому випадку тварина є загально–суспільним добром, тоді коли у другому пункті вона є власністю власника земельної ділянки. Відповідно до діючого мисливського закону у Галичині право власності на дичину належало власнику земельної ділянки, на якій знаходилась мисливська тварина.

Протилежну від Генріха Гердтля думку мав голова адміністративного трибуналу Австрії-Франц Зенкер. Він пов’язував право полювання із виключним правом власності на землю та запропонував у своїй доповіді наступні норми: право полювання на тварин, які постійно знаходяться на землі, і на мігруючих тварин належать: власнику земельної ділянки

загальною площею не менш як 300 га ; мисливській спілці, яка буде утворювати мисливське товариство і буде управляти мисливськими угіддями на певних умовах шляхом оренди. Якщо площа ділянки не відповідає умовам самостійного ведення мисливського господарства, то її потрібно приєднати до сусіднього мисливського господарства; залізничні колії, громадські та приватні дороги, ріки не переривають цілісності мисливського масиву; вузькі ділянки, які утворились через поділ мисливських грунтів, не надаються для утворення мисливського господарства; ділянки землі, які не відповідають умовам ведення мисливського господарства, повинні бути надані сусіднім мисливським господарства в оренду.

Доктор Бруно Шведер виголосив доповідь, в якій висловив стурбованість керування мисливством, і для його покращення запропонував наступні зміни до правового регулювання мисливства, де серед іншого звертав увагу на те, що при наданні права оренди мисливських угідь професійними мисливцям та лісникам повинні укладатись договори про способи полювання з дотриманням виконання права полювання та охорони зникаючих видів дичини. Зазначалось, що потрібно організовувати фахові курси, випуск мисливських книжок, написання заміток до газети. Як у звичайних та народних школах, так і в середніх, вищих потрібно вивчати, що ліс і мисливські тварини є суспільним скарбом всього народу, і обов’язком всього народу є його збереження. Потрібно запровадити здачу екзаменів при видачі посвідчень мисливця. Для піднесення стану мисливства потрібно запровадити наукову інституцію, а для піднесення чисельності мисливських тварин необхідно організувати відтворюючі ділянки, на яких би не дозволялось відстрілювати дичину, та проводити акліматизацію і догляд за особливо цінними видами дичини.

Також велику увагу було приділено на конгресі кримінальному праву у мисливському законодавстві. Із доповіддю на цю тему виступив доктор Ервін Доляйш, суддя найвищого касаційного трибуналу. У своїй доповіді він звернув увагу на те, що кримінальне мисливське законодавство є досить

недосконалим. Він заявив: «Із практики відомо, що покарання за браконьєрство зазвичай не відповідає його справжній вині і не дає покривдженому жодного відповідного відшкодування, яке завдав йому браконьєр. Браконьєр підпадає під покарання виключно за крадіжку добутої дичини. Але вартість тієї дичини є надзвичайно малою. Від цієї малої суми і визначається сама міра покарання браконьєра. Кожен власник полювання добре знає, яку шкоду насправді йому спричиняють браконьєри» [4].

Ним було запропоновано будувати мисливські закони на наступних принципах: браконьєрство повинно каратись виключно кримінальним , а не мисливським законодавством. З цією метою потрібно перенести норми про покарання із мисливського законодавства в кримінальне; визначення «браконьєрство» повинно бути віднесено в кримінальному законодавстві до розділу злодійство; у праві потрібно чітко визначити поняття браконьєрство; необхідно чітко розмежувати поняття злочин-браконьєрство та поняття проступок – браконьєрство, яке повинно ґрунтуватись на величині нанесених збитків мисливському господарству; потрібно визначити міру покарання по ієрархії (тяжкі, середні, легкі), але при цьому потрібно розірвати ланцюг дуже лагідного покарання, яке існує на даний час; грошовий штраф потрібно застосовувати в широких межах як головний та додатковий вид покарання; браконьєрство повинно визнаватись за злочин, при якому покарання належить до компетенції держави.

Про загрозливу ситуацію з популяцією орлів доповів пан Райзер. Він повідомив, що орли-беркути хоч і завдають шкоду мисливській дичині, але не в значній мірі, і на даний час їх є дуже мало. Він посилався на відомих орнітологів, які стверджували, що добування цього гарного птаха не має під собою жодної підстави. Для відновлення популяції орлів, на його думку, потрібно було вжити наступні заходи, а саме: відмінити за добування орла будь-які премії, провести пропаганду корисності цього птаха; охороняти гнізда, в яких розмножуються пташенята орлів; вживати заходів щодо

виставляння отрути на інших хижаків, так як в цю пастку потрапляє багато орлів.

Присутні члени конгресу ухвалили рішення щодо впровадження запропонованих змін до правового регулювання мисливства та застосування адміністративних заходів, які потрібні владі для покращення ведення мисливства. Всіх делегатів конгресу зобов'язано особисто подати ухвалу конгресу уряду тієї країни, яку вони представляли, та вжити всіх заходів для проведення відповідних змін у своїх законодавствах. Відстоюючи свої інтереси, власники мисливських господарств, яких серед членів конгресу була переважаюча більшість, прийняли резолюцію, в якій йшлось про те, що «делегати всіх країн відзначали, що найбільшої шкоди мисливству завдало мисливське законодавство, вплив на яке мала «політично-компромісна» природа прийняття мисливського законодавства».

Для контролю за виконанням резолюції зборів конгресу була утворена Мисливська комісія конгресу, до якої від Галичини був обраний граф Станіслав Стадніцкий, як голова Галицького мисливського товариства, а також граф Ян Шептицький, батько голови УГКЦ Андрея Шептицького, депутат Австрійського парламенту та граф Здіслав Тарновський. Наступний конгрес було запропоновано провести у Відні через два роки, де планувалося підвести підсумки ефективності роботи мисливського конгресу 1910 року.

Делегати конгресу подякували організаторам, але звернули увагу, що через широку географію делегатами з за кордону неможливо було порозумітись, зокрема: з китайцями, японцями, мексиканцями, парагвайцями .

Після завершення роботи конгресу організаційний комітет дав урочистий обід у ресторані. На цьому прийнятті були присутні жінки , під акомпонемент гарних мисливських фанфар звучали твори Ріхтера, Вагнера, Шумана. Після прийняття до цісаря Франца Йосифа І було запрошено більш як сто осіб із числа делегатів Конгресу(серед них багато поляків). На зустрічі прозвучало багато похвали Галицьким мисливцям за їх добру роботу на ниві

мисливства. Хвалили також галицьких ведмедів, оленів, кабанів рисів та косуль, а особливо трофеї, які добувались у Галичині. На відзнаку конгресу був випущений значок для учасників конгресу. Також для учасників конгресу була проведена екскурсія по мисливських угіддях у Лайнці. У цьому мисливському господарстві площею 2576 гектарів знаходилось 975 голів копитної звірини, в тому числі 375 оленів,170 ланей, 15 віргінських оленів, 88 муфлонів, 370 кабанів і лише 17 косуль. Зайців не було тут взагалі. Річний відстріл дичини становить 795 голів. Дана екскурсія принесла велике задоволення її учасникам [5].

Висновок

У мисливському конгресі, який був організований у Відні у 1910 році, брали участь мисливці, які належали до найвищої соціальної верхівки країн Європи, інтереси яких полягали у лобіюванні мисливського законодавства, при якому мисливським господарствам надавались найбільш сприятливі умови для вирішення конфліктів з власниками лісів та сільськогосподарських угідь. Ухвали Конгресу чинили відповідний тиск на уряди країн щодо внесення змін до мисливського законодавства, які були б вигідними для ведення мисливського господарства та проведення полювання.

Тема правового регулювання мисливства, його традицій, культури у Галичині в період XIX – початку XX століття практично зовсім не досліджувалась, тому для прийняття зважених управлінських рішень, які б ґрунтувались на культурі попередніх поколінь, необхідно в подальшому досліджувати даний напрямок.

Список використаної літератури

1.Krogulski S. Międzynarodowy kongres myśliwski w Wiedniu //Łowiec . – 1910. – № 20. – s.233-235.

2.Krogulski S. Międzynarodowy kongres myśliwski w Wiedniu //Łowiec . – 1910. – № 21. – s.245-247.

3.Krogulski S. Międzynarodowy kongres myśliwski w Wiedniu //Łowiec . – 1910. – № 22. – s.257-258.

4.Krogulski S. Międzynarodowy kongres myśliwski w Wiedniu //Łowiec . – 1910. – № 22. – s.258.

5.Krogulski S. Międzynarodowy kongres myśliwski w Wiedniu //Łowiec . – 1910. – № 22. – s.258-259.